

PONAVLJANJE JEZIČNIH SADRŽAJA OD 5. DO 8. RAZREDA

usustavljivanje

vremensko trajanje aktivnosti	vrijeme ostvarivanja	sredstva, pomagala, alati
7 sati		e-sfera, udžbenik i radna bilježnica <i>Naš hrvatski 8</i> , zadatci u balonima, Crni Petar, tableti, kockice pričalice, poster

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI na razini aktivnosti

- prepoznati istinite i lažne tvrdnje o povijesti hrvatskoga jezika
- objasniti određene povijesne činjenice
- razlikovati promjenjive i nepromjenjive riječi na primjerima
- razlikovati vrste zamjenica i povezivati ih s primjerima
- razlikovati glagolska vremena i načina i povezivati ih s primjerima
- objasniti rečenične dijelove i navesti primjere
- provjeriti stečene spoznaje rješavanjem zadataka različitih kognitivnih razina timskim radom
- osmisliti digitalnu igru o nezavisnosloženim i zavisnosloženim rečenicama
- napisati priču s pomoću kockica pričalice i odrediti padež sklonidbenim riječima
- izraditi poster s rečeničnim i pravopisnim znakovima
- samostalno se služiti digitalnim sadržajima u svrhu učenja

OPIS AKTIVNOSTI

1. aktivnost – Laž ili istina

a) Prije izvođenja ove igre učenici ponavljaju cjelinu *povijest hrvatskoga jezika*. Nakon prisjećanja i ponavljanja sadržaja učitelj iznosi tvrdnje. Ako su tvrdnje istinite, učenik odlazi na desnu stranu učionice, a ako je tvrdnja lažna, prelazi na lijevu stranu učionice. Npr. *Prva je hrvatska knjiga Misal po zakonu rimskoga dvora i tiskana je 1483. godine.*; *Judita Marka Marulića napisana je 1521.*; *Bartol Kašić napisao je Rječnik pet najuglednijih pet jezika....*

b) Učenici rješavaju 1., 2., 3., 4. i 5. zadatak u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8*.

2. aktivnost – Vrste riječi u voćnoj salati

a) Učenici se podijele u dvije skupine: promjenjive i nepromjenjive riječi. U dva krug postave se stolci tako da svaki igrač osim jednoga ima svoje mjesto. Učenici se razbroje na određene vrste riječi. Igrač-voditelj nema svoje mjesto. On stoji u krugu zadaje primjer glagola, pridjeva, imenice, zamjenice... (npr. čitamo, lijepa. škola, naš...). Kad, primjerice, kaže „plešemo“, mjesta će zamijeniti svi igrači koji su nazvani glagolima. Dok se igrači premještaju, igrač-voditelj pokušat će zauzeti neki od stolaca. Igrač koji je ostao bez mjesta nastavlja voditi igru, tj. zadaje novu riječ.

b) Učenici rješavaju 6. zadatak u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8*.

3. aktivnost – Crni Petar

U igri sudjeluje više igrača (najmanje dva do četiri). Karte se podijele svim igračima na jednake dijelove. Igrač traži dvije karte koje može spariti – vrstu zamjenice i primjer, oblik glagola i naziv glagolskoga vremena... i stavlja ih ispred sebe. Zatim slijedi izvlačenje. Igrači s lijeve strane izvlače karte jedni drugima i sparuju preostale karte. Igra traje toliko dugo dok jednom igraču karta Crni Petar ne ostane kao jedina karta u ruci.

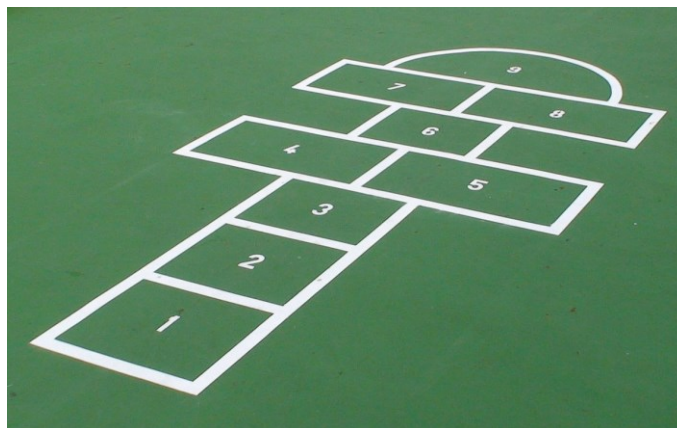
4. aktivnost – Rečenični dijelovi u igri školice

Ova se aktivnost provodi na školskom igralištu ili u učionici (u učionici se školica može napraviti s pomoću široke samoljepljive trake). Igra je prilagođena ponavljanju rečeničnih dijelova. Opis igre: kredom se nacrtaju polja kao na slici. Može se nacrtati više školica i paralelno igrati.

Igrač stane izvan polja i baca kamenčić najprije u polje broj 1. Odgovori na 1. učiteljevo pitanje.

Zatim skakuće redom po poljima (tamo gdje je jedno polje skače na jednoj nozi, a gdje su dva polja na dvije noge, u svako polje po jedna) do posljednjeg broja 10. Pri tome treba točno odgovoriti na pitanja koja se kriju iza određenog broja i izdržati stajati na jednoj nozi. Ako ne odgovori točno ili ne održi ravnotežu na jednoj nozi, ispada iz igre. Pobjednik je onaj tko prvi prođe cijelu školicu.

1. Moguća pitanja za igru:
2. Što je predikat?
3. Navedi imenične dopune.
4. Navedi glagolske dopune.
5. Što je apozicija? Navedi primjer?
6. Objasni što je pridjevni, a što imenični atribut?
7. Navedi sve vrste priložnih oznaka i njihova pitanja?
8. Objasni što je objekt.
9. Koje vrste objekta postoje? Navedi primjere.
10. Što je subjekt?
11. Objasni apozicijski i atributni skup.

5. aktivnost – Nezavisnosložene i zavisnosložene rečenice u digitalnom obliku

Učenici u skupinama trebaju osmisлити digitalnu igru (u poznatom im alatu – Wordwall, igra asocijacija, LearningApps... ili digitalnu križaljku, osmosmjerku...). Svi pojmovi koji se pojavljuju u osmišljenim digitalnim igrama trebaju biti povezani s vrstama nezavisnosloženih i zavisnosloženih rečenica.

Učenici predstavljaju osmišljene digitalne igre drugim učenicima koji ih trebaju riješiti (vršnjački se vrednuje točnost podataka u igri, zanimljivost igre i domišljatost u izvedbi).

6. aktivnost – Pričam ti priču

Učenici u skupini s pomoću kockica pričalica trebaju napisati priču. Kad je napišu, podcrtavaju sklonidbene riječi i određuju im padež.

7. aktivnost – Zadatci iz balona

U deset nenapuhanih balona učitelj stavlja svitke sa zadatcima, tj. rečenicama u kojima su istaknuti glagoli, glagolska vremena i načini, pitanja. Baloni se napušu, zavežu i povežu u skupinu te stave u razred na određeno mjesto. Učenici u parovima izvršavaju zadatke tako što balon ispušu te iz njega izvuku svitak. Kako bi učenici znali koji je njihov balon, izvlače papiriće s brojevima. Učenici zadatke rješavaju u bilježnicu. Redoslijed izlaganja određuje se brzinom kojom učenici rješavaju zadatke tako što na ploči pokraj rednoga broja zadatka upisuju i redni broj izlaganja.

Npr. 1. Uđosmo u školu. U kojem je vremenu označeni glagol?

2. Načini pluskvamperfekt glagola spavati.

3. Imenuj označena glagolska vremena u rečenici. *Kad budem naučio glagolska vremena, dobit ću peticu. ...*

8. aktivnost – Interaktivni sadržaji

Na e-sferi dostupan je interaktivni pregled jezičnih sadržaja od 5. do 8. razreda koji obuhvaća šest cjelina: sklonidba, vrste riječi, glagolski oblici, gramatičko ustrojstvo rečenice, rečenica i povijesni razvitak. Uz svaku cjelinu napisane su ključne riječi. Cjeline sadržavaju sažetak, igre, zadatke i pitanja. Bogatstvo materijala možete pronaći u navedenim interaktivnim sadržajima.

9. aktivnost – Rečenični i pravopisni znakovi na posteru

a) Učenici u skupinama crtaju grafički organizator ili poster rukom ili u digitalnom obliku u kojemu trebaju objediniti sve rečenične i pravopisne znakove koje su učili od 5. do 8. razreda. Uz svaki znak navode i primjer.

b) Učenici predstavljaju rezultate rada.

10. aktivnost - Jezični sadržaji u radnoj bilježnici

U radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8* dostupan je veliki broj zadataka na kojima učenici mogu usustaviti i uvježbati gradivo.

vrednovanje za učenje	vrednovanje kao učenje	vrednovanje naučenoga
Uputiti učenike u aktivnosti. Analizirati i komentirati sve aktivnosti.	Samovrednovanje individualnih aktivnosti. Vršnjačko vrednovanje svih zajedničkih aktivnosti.	-

POVEZANOST S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Učiti kako učiti

- uku A.3.2. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.
- uku A.3.3. Kreativno mišljenje - učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.
- uku B.3.4. Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.
- uku D.3.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije

- ikt. A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.
- ikt A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

Osobni i socijalni razvoj

- osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.
- osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.

BILJEŠKE

PLAN PONAVLJANJA

jezični sadržaji od 5. do 8. razreda

1

Sklonidba

Što je deklinacija ili sklonidba?

Nabroji padeže i (proširena) padežna pitanja.

Značenje svih padeža u rečenici.

Prepoznavanje i imenovanje imenice, zamjenice, pridjeva ili broja u određenom padežu na primjerima u rečenici.

2

Vrste riječi

Koje su vrste riječi?

Definiraj promjenjive riječi.

Od čega se sastoji svaka promjenjiva riječ?

Definiraj nepromjenjive riječi.

Nabroji i definiraj promjenjive riječi.

Nabroji i definiraj nepromjenjive riječi.

Nabroji vrste imenica.

Nabroji vrste priloga.

Prepoznavanje i imenovanje svih promjenjivih i nepromjenjivih vrsta riječi na primjerima u rečenici.

Nabroji vrste pridjeva.

Što je stupnjevanje ili komparacija?

Nabroji stupnjeve pridjeva.

Kako se tvore komparativ i superlativ?

Prepoznavanje vrsta pridjeva na primjerima u rečenici.

Stupnjevanje pridjeva na primjerima.

Nabroji vrste zamjenica.

Prepoznavanje i imenovanje vrsta zamjenica na primjerima u rečenici.

Nabroji vrste brojeva.

Prepoznavanje vrsta brojeva na primjerima.

6

Povijest hrvatskoga jezika

Na kojim je pismima tekla hrvatska pismenost?

Koji je najcjelovitiji spomenik hrvatskoga jezika?

BAŠČANSKA PLOČA: Kada je nastala? Gdje je pronađena? Što je sadržaj Bašćanske ploče? Kojim je jezikom i pismom pisana? Zašto je Bašćanska ploča jezični, pravni i povijesni dokument? Opiši izgled Bašćanske ploče!

Navedi naziv i godinu prve hrvatske tiskane knjige.

Kako se zove jedan od najstarijih hrvatskih jezičnih spomenika pisan na ćirilici? Kada je nastao?

Koji su najstariji latinični spomenici hrvatskoga jezika?

Kako se zove, tko mu je autor i kada je objavljen prvi hrvatski rječnik?

Kako se zove, tko ju je napisao i kada je nastala prva hrvatska gramatika?

3

Glagolski oblici

Što su glagoli?

Što je konjugacija ili sprezanje?

Glagoli po vidu (prepoznati i objasniti svršene i nesvršene glagole).

Glagoli po predmetu radnje (prepoznati i objasniti prijelazne, neprijelazne i povratne glagole).

Podjela glagolskih oblika (na glagolska vremena, gl. načine, neodređeni oblik, gl. pridjeve, gl. priloge).

Podjela glagolskih oblika (na jednosavne i složene gl. oblike).

Glagolski pridjevi – vrste gl. pridjeva, tvorba gl. pridjeva.

Glagolske imenice – tvorba.

Neodređeni gl. oblik – infinitiv.

Glagolski prilozi – tvorba i značenje.

Prezent – značenje i tvorba.

Prezent pomoćnog glagola biti (naglašeni oblik, nenaglašeni oblik, svršeni i niječni oblik).

Prezent pomoćnog glagola htjeti (naglašeni oblik, nenaglašeni oblik, niječni oblik).

Perfekt – značenje i tvorba, krnji perfekt.

Aorist – tvorba i značenje.

Imperfekt – tvorba i značenje.

Pluskvamperfekt – tvorba i značenje.

Futur prvi – tvorba i značenje.

Futur drugi – tvorba i značenje.

Glagolski načini.

Imperativ – tvorba i značenje.

Kondicional prvi – tvorba i značenje.

Kondicional drugi – tvorba i značenje.

4

Gramatičko ustrojstvo rečenice

Što je subjekt?

Što je predikat?

Koje su vrste predikata?

Čime se izriče imenski predikat?

Čime se izriče glagolski predikat?

Prepoznavanje subjekta i predikata (imenski i glagolski) na primjerima.

Nabroji imenične dopune.

Nabroji glagolske dopune.

Nabroji imenične dopune.

Nabroji glagolske dopune.

Opiši osnovno rečenično ustrojstvo.

Što su priložne oznake i koje su vrste priložnih oznaka?

Što je objekt i koje su vrste objekta?

Što je atribut i koje su vrste atributa?

Što je apozicija?

Što je apozicijski skup?

Prepoznavanje svih rečeničnih dijelova na primjerima u rečenici.

5

Rečenica

Što je rečenica?

Nabroji rečenice prema sastavu.

Nabroji rečenice prema priopćajnoj svrsi.

Nabroji rečenice prema izrečenosti subjekta.

Prepoznavanje jednostavne neproširene, jednostavne proširene, složene, upitne, usklične, izjavne, jesne, niječne, rečenice s izrečenim subjektom, rečenice s neizrečenim (skrivenim) subjektom, besubjektne, rečenice s više subjekata, neoglagoljene, rečenice s imenskim predikatom, rečenice s glagolskim predikatom na primjerima.

Nabroji nezavisnosložene rečenice i veznike koji ih povezuju.

Nabroji zavisnosložene rečenice i riječi u veznčkoj službi.

Redoslijed zavisnih surečenica.

Razlikovanje nezavisnosloženih rečenica na primjerima.

Razlikovanje zavisnosloženih rečenica na primjerima.

Višestruko složene rečenice.

Prepoznavanje zavisnih i nezavisnih surečenica u višestruko složenoj rečenici.

Naš
hrvatski

Kada su stečeni uvjeti za zajednički jezik svih Hrvata?

Koje godine Gaj započinje reformu pravopisa i kojim djelom?

U kojim je novinama Gaj počeo ostvarivati reformu?

Kada je počela izlaziti Danica hrvatska, slavonska i dalmatinska?

Na kojem je narječju izlazila prve godine i kakvim pravopisom?

Koje je godine promijenila naziv? Kako se tada zvala? Što se još u njoj promijenilo?

Koje je godine Hrvatski sabor proglasio hrvatski jezik službenim jezikom?

Koje je godine postignut Novosadski dogovor? Što je zaključeno Novosadskim dogovorom?

Koje je godine nastala Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika i što se željelo postići tim dokumentom?